1. melléklet a 114/2013. (IV. 16.) Korm. rendelethez

Javaslat a Nagytarcsai Evangélikus Templom Harangjai és harangozási szokások TELEPÜLÉSI ÉRTÉKTÁR-ba történő felvételéhez

Készítette:
Győri András Timótheus média munkatárs
2142 Nagytarcsa, Tessedik Sámuel utca 4. b.

I.
A JAVASLATTEVŐ ADATAI

1. A javaslatot benyújtó (személy/intézmény/szervezet/vállalkozás) neve: Győri András Timótheus média munkatárs

2. A javaslatot benyújtó személy vagy a kapcsolattartó személy adatai:
Név: Győri András
Levelezési cím: 2142 Nagytarcsa Tessedik Sámuel utca 4.b
Telefonszám: 0620/824-6121
E-mail cím: gyatgyat@gmail.com

II.
A NEMZETI ÉRTÉK ADATAI

1. A nemzeti érték megnevezése: **Nagytarcsai Evangélikus Templom Harangjai és harangozási szokások**

2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása

□ agrár- és élelmiszergazdaság	□ egészség és életmód	□ épített környezet
□ ipari és műszaki megoldások	**x kulturális örökség**	□ sport
□ természeti környezet	□ turizmus	

3. A nemzeti érték fellelhetőségének helye 2142 Nagytarcsa Győri János tér, Evangélikus templomtorony

4. Értéktár megnevezése, amelybe a nemzeti érték felvételét kezdeményezik

x települési	tájegységi	megyei	külhoni magyarság

5. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása

A Nagytarcsai Evangélikus Templom harangjai és harangozási szokások

A nagytarcsai gyülekezet alapítása 1718-ra tehető, első harangjukat már ebben az évben megöntették 100 font (56 kg) tömegben. Ennek a harangnak az újjáöntéseként készülhetett 1804-ben az a régi harang, amely ma is a toronyban van. Az 1819-ben vályogtéglából épített templom tornyába 1922-ben két új harangot készíttetett a gyülekezet, így az 1931-re elkészülő, Sándy-féle templom számára már csak 1 harangot öntettek. A II. világháború rekvirálása alól megmenekült mind a 4 harang, ezek találhatóak ma is a toronyban.

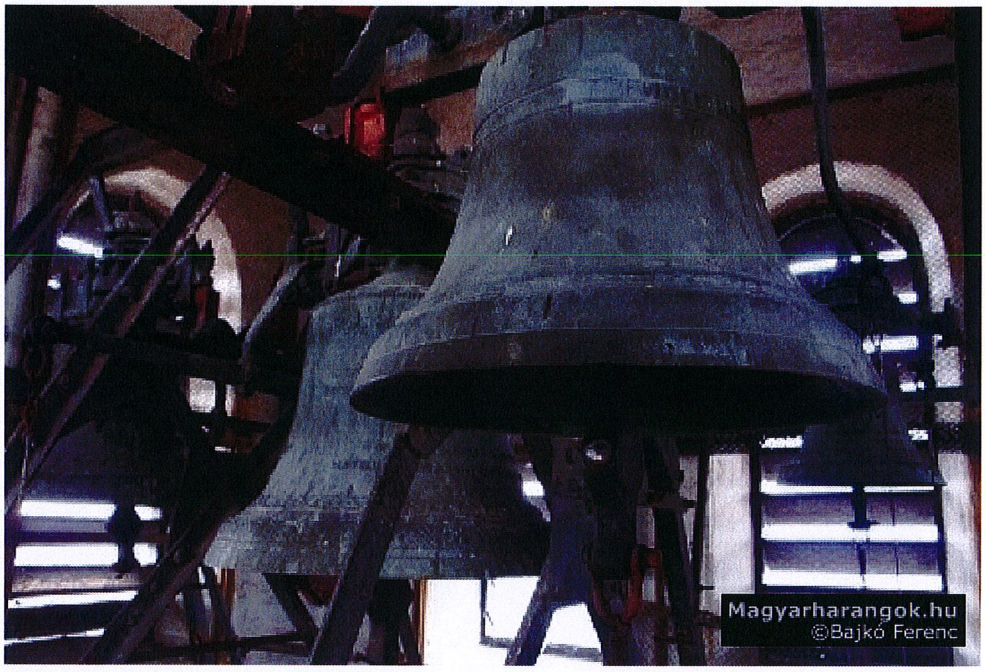

4 harangja van, adataik:

1. **Nagyharang:**

340 kg-os, 87 cm alsó átmérőjű, a1 hangú. Szlezák László öntötte Budapesten 1931-ben. Felirata alapján a templomépítés emlékére készült.

"AZ ÚJ TEMPLOM ÉPÍTÉSÉNEK EMLÉKÉRE
ÉS ISTENNEK DICSŐSÉGÉRE ÖNKÉNTES ADOMÁNYOKBÓL
ÖNTTETTÉK A NAGYTARCSAI ÁG. HITV. EVANG. EGYHÁZ HIVEI
AZ ÚRNAK 1931-IK ESZTENDEJÉBEN."

ÖNTÖTTE SZLEZÁK LÁSZLÓ HARANGÖNTŐ
MAGYARORSZÁG ARANYKOSZORÚS MESTERE BUDAPESTEN

Másik oldalán a díszítmény fölött:

"AZ IGAZSÁG GYŐZNI FOG!"

Díszítmény alatt:

"ZENGJETEK AZ ÚRNAK. HIRDESSÉTEK A NÉPEK KÖZÖTT
AZ Ő CSELEKEDETEIT - 9 ZSOLTÁR 12"

Díszítmény: kehely, fölötte Istenszem-motívum, jobbra kereszt és horgony, balra szív és Biblia, mindez felhő koszorúban.

2. **Vértanúk harangja:**

225 kg-os, 70 cm alsó átmérőjű, cisz2 hangú, Szlezák László öntötte Budapesten 1922-ben. Az I. világháború áldozatai emlékére készült.

Felirata:

AZ 1914-1918 ÉVI HÁBORÚ HŐSI VÉRTANÚINAK EMLÉKÉRE
NAGYTARCSAI ÁG. HITV. EVANG. EGYHÁZ HÍVEI 1922
ÖNTÖTTE SZLEZÁK LÁSZLÓ HARANGÖNTŐ BUDAPESTEN.

Másik oldalán a díszítmény alatt:

"TENGERNYI SZENVEDÉSTEK
MEGVÁLTÓNK FELTÁMADÁSÁNAK ZÁLOGA"

Díszítmény: középen kehely, fölötte Istenszem-motívum, jobbra kereszt és horgony, balra szív és Biblia, mindez felhő koszorúban.

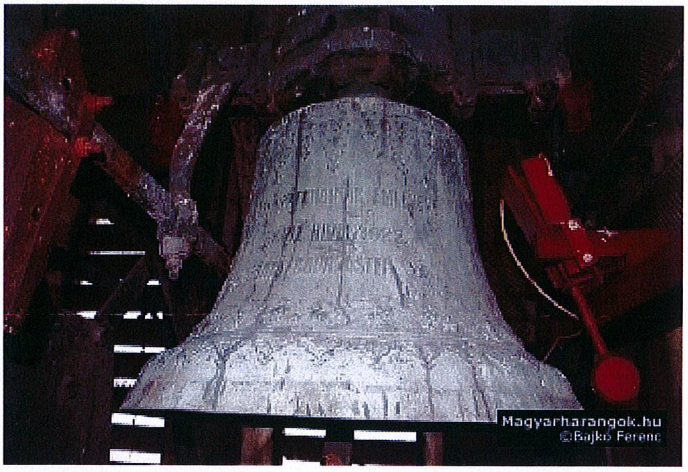

3. **Öreg harang:**

90 kg-os, 53 cm alsó átmérőjű, gisz2 hangú, Eberhard Henrik öntötte Pesten 1804-ben. Ez a templom legrégebbi harangja.

Körbefutó felirat a vállon:

DIT HENRICUS EBERHARD PESTINI 1804

Egyéb felirat, díszítés nincsen. Elképzelhető, hogy készen vásárolták a harangöntőtől.

Füles koronáját Szlezák László idejében tárcsásra cserélték.

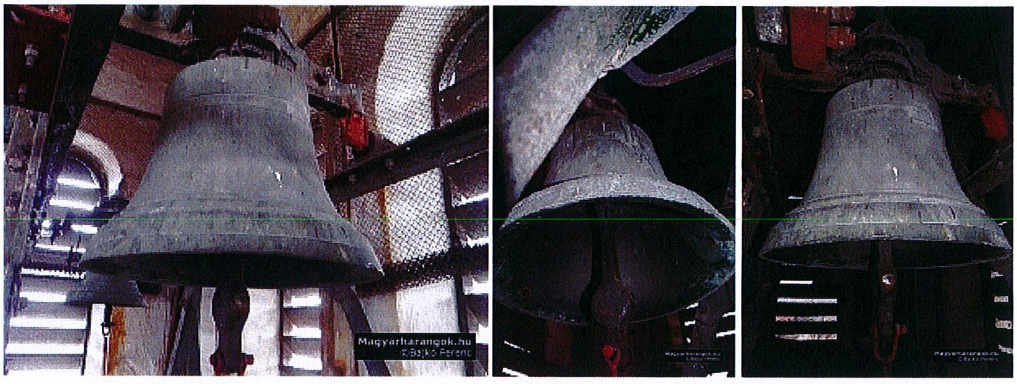

4. **Kisharang:**

45 kg-os, 41 cm alsó átmérőjű, Szlezák László öntötte Budapesten 1922-ben.

Felirata:

NAGYTARCSAI ÁG. HITV. EV. EGYHÁZ HÍVEI 1922

ÖNTÖTTE SZLEZÁK LÁSZLÓ HARANGÖNTŐ BUDAPESTEN

Másik oldalán a díszítmény alatt:

„HA MEGSZÓLAL ÉRCZNYELVEM,
AJKATOK IMÁT REBEGJEN"

Díszítmény: középen kehely, fölötte Istenszem-motívum, jobbra kereszt és horgony, balra szív és Biblia, mindez felhő koszorúban

Mind a 4 harang Pozdech József által szabadalmaztatott öntöttvas, megtört jármon függ (valószínűleg Szlezák László alkalmazta őket), így alulütősen szólnak. Villamosításuk nyelvkötéssel-húzómágnessel történt.
(Adatgyűjtés és fotók: Bajkó Ferenc)

HARANGOZÁSI SZOKÁSOK NAGYTARCSÁN

Harangozási rend vasárnap délelőtt:
10.00-10.02: 225 kg-os harang (hívogatás)
10.30-10.33: 340+225+90 kg-os harang (beharangozás)
12.00-12.03: 340 kg-os harang (déli harangszó)

Déli haranszó: nagyharang három versszak (egy versszak 33 húzás)

Esti harangszó: egy versszak a nagyharanggal (33 húzás)

Szentgyörgy naptól - Szentmihály napig sötétedéskor,

Szentmihály naptól - Szentgyörgy napig este 8 órakor

Halottak bejelentése:
A halál napján reggel 8 óra előtt, a déli harangszó előtt és az esti harangszó előtt 10 perc
Férfiak - nagyharang 3 versszak, majd összharang
Nők - nagyharang 2 verszak, majd összharang
Gyermekek - lélekharang
A kórházban elhunytaknak, a ravatalozóba hozatalakor 10 perc összharang
Temetés napján reggel délben és este valamint a temetés kezdetekor 10 perc összharang
Emlékharangozás: Egy éves halálévforduló napján reggel 8 óra előtt, a déli és az esti harangszó előtt tíz perc összharang.

Egyéb: Szilveszter éjfélkor 10 perc összharang

Régebben tűzvész vagy árvízveszély esetén, figyelmeztetésül is megkongatták a harangokat. Szokás volt, hogy aratás idején a termés védelmére fiatalok tűzőrségi szolgálatot láttak el a templomtoronyban.

Régebben a szentesti istentisztelet után, valamint húsvét hajnalán a toronyéneklés közben szóló, kettős, vagy hármas, illetve összharang választotta el az énekszámokat.

6. Indoklás az értéktárba történő felvétel mellett:
A nagytarcsai templom négy harangjának – mint minden harangnak szerte az országban -- sorsa, története van. A harangszó a falu mindennapi életének szerves része volt, és az ma is. Régebben a tűzvészt és az árvizet is a harangok jelezték. Diákkoromban magam is tűzőri szolgálatot teljesítettem aratás idején. Ma a nagytarcsai harangok istentiszteletre, déli, vagy esti imára hívnak. Hírül adják a haláleseteket, mégpedig jelezve, hogy férfi, nő vagy gyermek-e az elhunyt.

7. A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája (bibliográfia, honlapok, multimédiás források)
http://www.magyarharangok.hu/nagytarcsa.html
8. A nemzeti érték hivatalos weboldalának címe:
http://www.magyarharangok.hu/nagytarcsa.html

III.
MELLÉKLETEK
1. Az értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképe vagy audiovizuális-dokumentációja

nagytarcsai harangok
https://youtu.be/_eS0yOGaelo

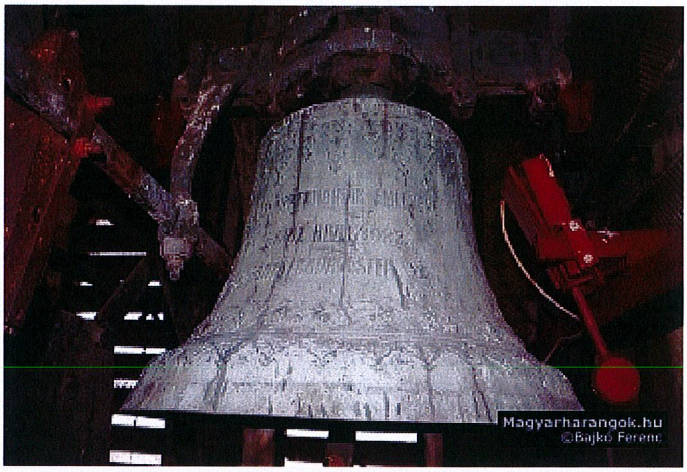

2. A Htv. 1. § (1) bekezdés j) pontjának való megfelelést valószínűsítő dokumentumok, támogató és ajánló levelek

1. Javaslathoz csatolt saját készítésű fényképek és filmek felhasználására vonatkozó hozzájárulási nyilatkozat.

Alulírott Győri András Timótheus hozzájárulok, hogy a nagytarcsai harangokról általam készített videót felvételt a Pest Megyei Értéktár Bizottság korlátlanul, díjmentesen felhasználhassa és nyilvánossá tegye a megyei értékek adminisztrációja, archiválása és népszerűsítése érdekében.

gyatgyat@gmail. com

Tel.: 06 20 824 6121

Nagytarcsa 2017 február 14.

Győri András Timótheus

3. A javaslathoz csatolt saját készítésű fényképek és filmek felhasználására vonatkozó hozzájáruló nyilatkozat

1. A javaslathoz csatolt saját készítésű fényképek és filmek felhasználására vonatkozó hozzájáruló nyilatkozat:

Alulírott Bajkó Ferenc hozzájárulok, hogy az általam feldolgozott Nagytaresai Evangélikus Templom harangjairól készített fényképeket és leírást a Nagytaresa Megyei Értéktár Bizottság korlátlanul díjmentesen felhasználhassa és nyilvánossá tegye a helyi értékek adminisztrációja, archiválása és népszerűsítése érdekében.
bajkoferenc@gmail.com
Tel.: 06 203569941

Pestlőrinc, 2017 február 26

.....Bajkó Ferenc.....

Bajkó Ferenc